

Geopolítica

La UE davant el tecnofeudalisme

La prioritat ha de ser articular una concertació que vagi des de la dreta democràtica fins a l'esquerra plural

José Manuel Pérez Torno

Trump ha donat el tret de sortida en la implantació d'un nou ordre capitalista mundial, l'imperialisme tecnofeudal. Imperialisme, perquè reapareixen les submissións territorials dels antics imperis. I tecnofeudal (Durand, Varoufakis) perquè comencen a imposar-se serveis i vassallatges als nous senyors de la tecnologia.

Aquest tecnofeudalisme únicament pot ser liderat per estats que compleixin quatre condicions. Ser potències econòmiques. Disposar de poder militar. Dominar plataformes tecnològiques capaces de controlar la conducta de milions de ciutadans. I governs quasi despòtics.

Només dos països compleixen actualment els requisits: els Estats Units i la Xina. Són els que han començat a repartir-se el món. I, en aquesta repartició, a la Unió Europea (UE) –potència econòmica però sense Exèrcit, ni tecnologia, ni despotisme polític– li assignen un paper secundari irrellevant.

¿Resignar-se a la irrellevància?

Però, ¿cal cedir i resignar-se a la irrellevància? És cert que, després del Brexit, l'auge de l'extrema dreta, la invasió russa d'Ucraïna i el genocidi israelià a Palestina, la UE sembla que s'ha quedat sense rumb i en estat de commoció. Però encara pot reaccionar i sobrepo-

Reunió sobre la situació a Ucraïna, el 17 de febrer a París.

sar-se. Per a això hauria de resoldre el dilema entre sucumbir davant el tecnofeudalisme (i quedar subordinat a l'inquilí de torn de la Casa Blanca) o, com a alternativa, desenvolupar un model propi que li permeti arribar a l'autonomia

estratègica. Sucumbir al tecnofeudalisme representaria per a Europa rendir vassallatge als nous senyors feudals (Elon Musk i d'altres) i posar-se al servei del rei que aquests han elegit (Trump). Els serveis d'aquest vassallatge són

clar. Passen, en l'àmbit militar, per augmentar la despesa, que beneficiaria la indústria armamentística nord-americana. En el tecnològic, abolir –seguint el dogma trumpista– la regulació sobre plataformes tecnològiques, la qual cosa consagraria la supremacia de l'oligarquia nord-americana. Fi-

Es tracta de desentendre's de l'autoritarisme i prioritzar la defensa de la democràcia

nalment, en el polític, la UE hauria de renunciar a l'Estat de dret, al de benestar i a la defensa dels drets humans i el multilateralisme en les relacions internacionals, als quals els EUA sembla que estan disposats a renunciar.

Per contra, l'alternativa d'arribar a l'autonomia estratègica consisteix que la UE es reafirmi en la defensa del seu model. O sigui, que no renunciï als principis de la UE: cooperació, la democràcia i la unitat en la diversitat. Per a això és ineludible disposar d'un pla d'acció sostingut per la majoria dels ciutadans, mobilitzats a l'efecte.

En l'àmbit militar, exigeix que la despesa en cooperació i desenvolupament es prioritzï davant la despesa en armes. Això és especialment important en relació amb els països veïns, des del Mediterrani fins a Rússia. En el tecnològic, es tracta tant de mantenir les regles del mercat interior com d'aug-

mentar les inversions en tecnologia (R+D+I, i formació).

Finalment, en el polític, es tracta de desentendre's del cant de sirenes que representa l'autoritarisme populista i prioritzar la defensa de la democràcia.

Ara bé, si en el pla teòric la resposta és clara, no ho és tant en el pla polític. Mentre que el tecnofeudalisme troba aliats en l'extrema dreta –convertida en el cavall de Troia del trumpisme–, no hi ha unitat entre els que s'oposen a ell. És cert que el trumpisme ha generat multitud de moviments de protesta, però són molt dispersos i, com sempre, la suma d'oposicions mai generarà una alternativa estable.

En aquest context, la prioritat de la UE ha de ser articular un consens ciutadà majoritari i una àmplia concertació política que vagi des de la dreta democràtica i moderada fins a l'esquerra plural. Naturalment, construir aquest consens exigeix deixar de banda qualsevol frontisme retòric –que exagera les diferències i impedeix els acords.

I passa per mobilitzar la majoria social més àmplia possible en tots els Estats de la Unió. Per descomptat, això exigirà molt esforç i una bona dosi de tolerància i comprensió. Però, en aquests moments, val la pena. Perquè és l'única via possible per, d'una banda, vèncer al tecnofeudalisme imperialista i, de l'altra, arribar a l'autonomia estratègica que la UE necessita per existir. ■

■ Catedràtic de la UAB i ex-president de la Corporació de Ràdio i Televisió Espanyola

Efe / Pool Moncloa